

ქეს უსარგებლოდ სცნობს, განა-
ადოს ეს და მინისტრი უმაღვე
აჩერებს ელევატორების აგებას და
ზინისთვის სრულიად უვნებლად
ჰყიდის 14 ელევატორს, რომელიც
მოღვაწეზე უნდა გაიხსნას. მთავ-
რია დიდის სიამოვნებით მიეკეთ-
ერობის გაფართოებულ მოქმე-
ბას სასოფლო შეურნების დარგ-
. რაც შეეხება საგარეო პოლიტი-
კა, ამის თაობაზე ილაპარაკებს სა-
რეო საქმეთა მინისტრი, თუ ხელ-
იფებ დართო ნება და თუ პოლი-
კური პირობები შეძლებას მის-
ებრ. სამხედრო ხარჯთა თაობაზე,
ნისტრმა პირველ სიტყვაშივე გა-
ცხადა, რომ ამ საქმისთვის კიდევ
იძალი მსხვერპლის შეწირვა მო-
ხდებათო.

მინისტრი უპასუხებს ლაშქარევს.
კანასკნელი ამბობდა, რომ თან-
ადრეოვე არ—სასურველი პოლიტი-
კური მდგომარეობა გამოწვეულია
ნ იმით, რომ სამხედრო მინისტრი
მომადებულად ვერ დაუხვდა პო-
ლიტიკურ მოვლენათ, ან და იმით,
რომ ფინანსთა მინისტრი ნდო-
ით არ ეპურობოდა სამხედრო
მინისტრს; მინისტრი ამბობს,
რაშეარევს არ ჰქონდა ამის თქმის
აბუთო. მინისტრი საბუთით არ-
ვევს ლაშქარევის უსაფუძვლო
ტყვებს. რუსეთის საფინანსო პო-
ლიტიკა პირადობაზე არ არის და-
უქნებული, ამაში ჰმონაზილებას
ააწესებულებანიც. ეს არის რუსე-
სას სახელმწიფოს საფინანსო პო-
ლიტიკა. თუ კი მას უწოდებენ არა
ალხოსნურ და არა ეროვნულ პო-
ლიტიკას, ეს მხოლოდ მქუბარე სი-
ტყვებია. კერძოდ მინისტრის საფინა-
ნო პოლიტიკა გონივრულად მიაჩ-
ია და მისი აზრით სავსებით ეთან
ხება სახელმწიფოს ინტერესებს.
მით შეძლება გვეძლევა ჩვენ იდუ-
ლოებით მოცულ მყობადს ფინა-
ნიურად მომზადებულნი დაუხვდეთ.
ცენტრისა, ნაციონალისტების და-
როგებესისტთა ნაწილის (ტაში მარჯვით).

14 გაისის სადღესას

თავმჯდომარეობს თ-დ გალეკნე-
ბი. განაგრძობენ კამათს ბიუჯეტის
შესახებ.

ზამისლოვსკი იმ აზრისაა, რომ
თავმჯდომარეობის საფინანსო პოლიტიკის
აგნად გამნებარა —სპეცულიინტების
ამდიდრება და მომხმარებელთა ინ-
ტერესების დაუზიგველობა. კიევის
ახ. ბანკის კანტორის მოდვაწეობას
ჩერებს და ამტკიცებს, რომ იქ სის-
ხეშატიურად მფარველობას უწევენ
ბრაელ-სპეცულიინტებს და წინ-
ვლის გზას უნდობენ რუს ვაკრებ-
ამო.

დემენტია აბათილებს კოკოვცევის
იტყვებს რკინის გზების შესახებ და
ციფრებით ხელში ამტკიცებს, რკი-
ნის გზების გაყვანის საქმე წარმოუ-
დენელის ნელის ნაბიჯით მიღის
უსეთშიო, აგრედვე ძალიან (ცუ-
დად მიღის წინ სახელმწიფოს დაცის
აქმეო (ტაში მარჯვით).

შინგაჩიოვი ვრცლად უპასუხებს
ოკოვებს. მეტი ნაწილი მინისტრის
იტყვისა მხოლოდ პოლემიკური

უველა ერი ერთნაირს პოლიტი-
კურ პირობებში არ იმყოფება. არის
ერები, რომელნიც ისტორიულ ჩა-
ხსის ტრიალს დიდ სახელმწიფოს
საზღვრებში მოუქცევია. დღეს ასე-
თი მრავალერიანი სახელმწიფო ბე-
რია. პატარა ერებს არამც თუ თა-
ისი ეროვნული ინდივიდუალური
ახე არ დაუკარგავთ, პირთ-იქთ-
ვნივითარებულან და შეუქმნიათ ისე-
თი მდგომარეობა, როდესაც საკირო
გახსნარა განსაზღვრული იურიდიუ-
ლი ნორმების შექმნა ეროვნულ-
ულტურულ განვითარების გარან-
ტიების უზრუნველ-საყაფელად. ტენ-
ცენტრია ასეთი მრავალერიანი სახელ-
მწიფოებისა ყოველთვის ერთნა-
რია. ასეთი სახელმწიფოები მრავა-
ლის საშუალებით, კანონმდებლო-
ბით, კონკორდიურ დაწესებულებათ
საშუალებებით, ადმინისტრატიულ
ხედავლენით,—ერთის სიტყვით სა-
ხელმწიფოებრივ შექმნიში უკველნაი-
რი ინდივიდუალური გამოხატულე-
ბა დამორჩილებულ ერებისა საერთო
სახელმწიფოებრივ ინტერესებს დაუ-
სევდებარონ. დღევანდელ დიდი მი-
ლიტარისტულ სახელმწიფოს საულ-
მრავალსახეობა. მიუხედავად ამისა
ამ გამათანასწორებელმა მუშაობამ მი-
ნას ვერსაც ვერ მიაღწია და პატარ-
ერთა მისწრაფება კულტურულ-პო-
ლიტიკურ თვითგმორევენისაკენ ვე-
ოსპ. აქაც მოცულებული დარჩ-

ინებია ან ლამაზი ფრაზა. მაგალი-
ად, მინისტრი აცხადებდა, თვით
სათბიროს კომიტეტის შეადგენ-
ო—თავისი საბიუჯეტო უფლება
ააფართოვოს; რათ არ სარგებ-
ობს ამ ნებითაო? მაგრამ ის კი
ვიწყდება პრემიერს, რამ თვითონ
ეეცადა შარშან და სახელმწიფოს
აგწოს უკუაგდებინა მესამე სათაობ.
ანონ-პროექტი საბიუჯეტო უფ-
ლების გაფართოვების შესახებ. საზო-
ადოთ, სათათბიროს საკანონმდებ-
ლო თაოსნობა მეტად სამწერაო
ედს განიცდის. მესამე სათათბირომ
50-ზე მეტი კანონ-პროექტი შეიმუ-
შავა თავის ინიციატივით; მაგრამ
მათგან 10%-იც არ შეუწყნარებია
აბჭოსაო. შემდეგ ორატორი ეკა-
თოვება პრემიერს სამიწათ-მოქმედო
პოლიტიკის მნიშვნელობის შესახებ;
მტკიცებს —მართალია ჩემი სიტყვა
კადასახადის სიღიღეზე და სხვა.
პრემიერი ბევრს ლაპარაკობს საფი-
ნანსო პოლიტიკაზე, მაგრამ არაფერს
ამბობს საზოგადო პოლიტიკაზე. ხო-
ლო ჩემი უზელურებაც ის არის,
რომ არ ესმით, რა კავშირია საფი-
ნანსო და საზოგადო პოლიტიკის
შორის. საქიროა ბევრი ჩეფორმა,
საქიროა თავისუფლება, რათა ხალის
კეთილდღეობამ იმატოს და მაშინ
საფინანსო პოლიტიკაც უზრუნველ-
ყოფილი იქნება შეუდობებისაგან.
(ტაში მარცხნით).

მარკოვი მეორე იმეორებს თავის
პირველ სიტყვას და ამბობს, მემარ-
ჯვენენი არ თანაუკრძნობენ კოკოვ-
ცევის პოლიტიკას, კოკოვცევმა ვერ
დაარღვია ჩემი კრიტიკა და მხილე
ბათ.

თავ. გელოვანი სათათბიროს ყუ-
რადღებას მიაქცევს მთავრობის სა-
ბიუჯეტო პოლიტიკაზე განაპირ-
ევეყნების მიმართ; სახელმწიფო კან-
ტროლის ცნობებისა და მასალების
მიედეთ ამტკიცებს —დროა მოის-
პოს ლაპარაკი, ვითომ განაპირა ად-
გრლების მცხოვრებლებზე იხარჯე
ბოდეს შიდა რუსეთის მცხოვრებთა
გან ზედმეტად ადგბული გადასახა-
დები. შემდეგ გელოვანი აღნიშნავს
რომ ხარჯების მცირებელზე მეტი
რასაც მთავრობა ხარჯავს განაპირ-
ადგილებში, ხმარდება სამხედრო სა-
ჭიროებას; ოთხ პროცენტზე ნაკლე-
ბი-კი იხარჯება ხალხის განათლები
საქმეზე. მაშასადამე, დასტენს ორა-
ტორი, ბიუროკრატია სასტიკად გა-
ნაგებს განაპირა ადგილების მცხოვ-
რებთ, მაგრამ არ ჰქოქრობს იმი
ნივთიერ და სულიერ კეთილდღეო-
ბის ხელის შეწყვბას. იმიტომ გა-
საკვირველი არაა, თუ კავკასიი
მშრომელი ხალხი უკმაყოფილო
არსებულის რეგიმით. ბოლოს ორა-
ტორი ამბობს: რუსეთის პოლი-
ტიკის მორიგი საკითხების გადა-
წყვეტა შეუძლებელია, თუ არ
ცენტრისა და განაპირა ადგილები
შეთანხმებით; ამიტომ თანამედროვე
პოლიტიკურ ძირითად საკითხს უნდ-
დაერთოს განპირობების კერ-
ძო პოლიტიკური მოთხოვნანი (ტა-
შისცემა მარცხნით).

იქ, სადაც გაბატონებული ერ-
ბევრად ბაღლა სდგას კულტურუ-
ლიად დამონებულ ერებზე, ეროვნუ-
ლი საკითხი გამწვავებული არ რის
კულტურის განვითარებასთან ერთა
იზრდება ეროვნული შეგნებაც დ
იბადება სურვილი საკუთარი ერო-
ვნული თვითარებობის დაცვის
კულტურულად გამოღვიძებული ერ-
ხელდავს, რომ მის თავისუფალ განვი-
თარებას წინ მრავალი დამაბრკოლე-
ბელი მიზეზი ეღლობება. იგი ჭხედავ
რომ შეუძლებელია ნორმალურ
მსვლელობა და ნორმალური მუშაო-
ბა სოციალურ სამართლიანობის და
სამყარებლად იმ დრომზე, სანამ თვით
ერი, როგორც მთლიანი სოციალუ-
რი ორგანიზმი, განვითარების ნორ-
მალურ პირობებში არ იქნება ჩაყ-
ნებული. როდესაც ერში ასეთი შე-
გნება იბადება, ეროვნული საკითხი
მთელი თავისი სიმწვავით წმინდა-
ხოლმე თავსა.

რუსეთი ერთი იმ სახელმწიფოთ
განაა, სადაც მრავალ ერს მოუყრი-
თავი და საკუთარი ეროვნული ინდ-
ვიდუალობა კი არ დაუკარგავთ. ამ
ტომ რუსეთი ჯერ ეხლაც და შე-
დეგში კი უფრო მეტად ეროვნულ
საკითხის გამწვავების კლასიკურ ქვ-
ენად გადაიქცევა. სანამ რუსეთი აბს-
ლუტურ სახელმწიფო იყო, ერო-
ვნული მისწრაფებანი პატარ-პატა
ერებისა ფართოდ ვერა ჰშლი-
ფრთხება. დროთა გითარებით, როდე
საც კონსტიტუციონალიზმი რუსე-
თის ცენტრული მიმდევად მომდევ

მიღებულ იქმნა წინადადება ბიუ-
ჯეტზე საზოგადო კამათის შეწყვეტ-
ტის შესახებ. საბიუჯეტო კომისიის
თავმჯდომარე მოკლედ აღნა შეავ-
ხუთი დღის კამათის და ურჩევის სა-
თათბიროს შეუდევს სამინისტროების
ცალკე ხარჯთ-აღრიცხვების გან-
ხალვას. კერძის ყრით ეს წინადადება
მოღებულ იქმნა; ეს-დევები და ტრუ-
ლოვიკები წინააღმდეგნი არიან მოვ-
ლის ბიუჯეტის შენარჩუნებისა და
ცალკე ხარჯთ-აღრიცხვების განხილ-
ვაზე გადასვლისა. შემდეგი სხდომ-
ხვალ.

პეტრი პავლი

ოცილისი

◆ პოლიტექნიკური. საბოლოო
გადაწყვდა, პოლიტენიკუმის ადგი-
ლის არჩევა საუწყებათაშორისო
კომისიის მიენდოს. კომისიის წევ-
რებს მეფის მოადგილის განკარგუ-
ლებით ამ დღეებში დანიშნავენ.

◆ სოუდენტების დატუსაღებ
ხარჯვიდან უკავკაზის დეპუტა-
ტუყობინებენ: ქართველ სტუდენტთ
სათვისტომოს კრებაზე დაატუსაღებ
12 სტუდენტი, მათ შორის შერეთე
ლი.

◆ ჭლექთან რომლა. ჭლექიან
თათვის დახმარების აღმომჩენ კომი-
სიის კრებამ, რომელიც 14 მაისს მო-
ხდა სამკურნალო უწყების გამგი-
ბ-ნ ფეხნერის თავმჯდომარეობით
ზოგიერთი ახალი ლონისძიება შეი-
მუშავა ჭლექთან ბრძოლის საქმი-
უკედ დასაყინებლად. უპირველესა
საჭიროდ სცნო, რეორგანიზაცი-
მოხდეს ჭლექიანთა სამზრუნველოს
მზრუნველი დროგამოშვებით უნდ-
იკრიბებოდნენ სათათბიროდ და ერთ-
წარმომადგენლერი უნდა ჰყავდე
ჭლექიანთა დამხმარე კომისიაში. შე-
მდეგ კრებამ მსჯელობა იქმნია ა-
ლად გახსნილ აბზულატორიის გამო-
ამბულატორიის, კომისიის დადგენ-
ლების თანახმად, უნდა ჰყავდეს ერთ-
ექიმი, რომლის განკარგულებაშია
იქნება ორი ფერშალი—ერთი ქალ-
მეორე კაცი. აბზულატორია უნდ-
გაილოს დილის 10½ საათზე. ამბუ-
ლატორიაში იქნება ერთი საჭირო
მბიმე ავადმყოფთათვის. დასასრულ
კრებამ აირჩია შერეული კომისიი
რომელშიაც შევიდა ორ-ორი წარ-
მომადგენელი ჭლექიანთა დამხმარე
კომისიისა და ჭლექიანთა სამზრუ-
ნველოსი. კომისიის თავმჯდომარე
იქმნება ჭლექიანთა დამხმარე კომი-
სიის თავმჯდომარე ქ-ნი მ. პ. ვატ-
ცისა. შერეულ კომისიის დავალ-
ნივთიერი დახმარება აღმოუჩინო
ჭლექიანთ.

◆ მტკვარმა შესამჩნევად იკლ
წყალთა უწყებას აზრიდ აქვს ხელი
და შეგნებული მონაწილე იყოს მო-
მავალ სააღმშენებლო მუშაობის
ვისაც უნდა გონიერ საფუძველ-
აშენოს პოლიტიკური ცხოვრე
რუსეთისა და ხელი შეუწყოს მ-
საერთო წინაშელელობას პროგრ
სისკენ, ჯერივანის ყურადღები
უნდა მოექცეს ეროვნულ საკით
და ანგარიში გაუწიოს სხვა და სხ-
ერთა სურვილებს, რომელიც დღ-
იქნება ყველგან ერთნაირის ძლი-
რებით არ იხატება, მაგრამ შემდეგ
კი უსათუოდ მწვავე ხსიათს მი-
ლებს. რუსეთისთანა სახელმწიფო
ეროვნული საკითხის გადაფუჩქე-
ბა ან კომპრომისული გადაწყვ-
ტა შეუძლებელია. თვითოვუ-
მა მომეტედმა პოლიტიკურმა ჯგ-
ფმა კარგად უნდა იკოდეს, რანაც
შედეგებია მოსალოდნელი, თუ
უმწვავეს საკითხს სათავეშივე
მოუარეს და ისე არ გადასწყი-
ტეს, როგორც ამას მოთხოვს ა-
მარტო სამართლიანობა, არამ-
რუსეთის პოლიტიკური ინტერეს-
ები.

საუბედუროდ, რუსეთში ერ-
ვნულ საკითხს ჯეროვანის ყურადღ-
ებით არ ეკიდებიან ისინიც კი, ვისა-
გვეონია, კარგად უნდა ესმოდ-
რა დიდი მნიშვნელობა აქვს ამ
კითხს. ეროვნულ საკითხზე უმი-
კრესად სწერენ წარმომადგენლე-

საკრისელი
სულიერი ძალების სრული გამჭვივარობის
რეპისათვის, ისე როგორც ჰერი
საქოროა ადამიანის საარსებოლ. გა-
რეშე ამ წრისა ყოველი ჩვენი აზრი,
გრძნობა, შემოქმედება იქნება ფრთა-
გაუშლელი, უკულო, უღონო, შეზ-
ღულული. ჩვენი ნიჭი დაავალდება,
ნაყოფიერება თანდათან დაეკარგება
და ბოლოს სულ არარად იქცევა...
ჩვენ სამწუხაროდ ანგარიშს არ
ვუწევთ ამ უბრალო კეშმარიტებას.
საკმარისად არ მიგვაჩნია ის გარეგანი
მიზეზები, რომელნიც ყოველ მხრივ
პბორკავენ ჩვენს სულიერს განვითა-
რებას, და იმის მაგიერ, რომ გადა-
ძლიეროთ ეროვნული არსებობა
ჩვენს შინაურობაში, ოჯახში, ხელო-
ვნებაში, საზოგადოებრივობაში, წი-
ნააღმდეგობა გავუწიოთ ამით გარე-
გულ მავნე გავლენას და შევქმნათ
ცოტათი მაინც შესაფერი ეროვნუ-
ლი წრე, ჩვენ პირიქით საკუთარის
ნებით საკუთარ საქმეებში, საკუთარ
ფარგალში თვით ვქმნით ფამაბრკო-
ლებელს ვითარებას...
რისთვის? რისთვის? სიტყვა.

საზარელი ამგები გურიაში

დიდი ხანია გურიაში აღარ ყოფი-
ლა ისეთი საზარელი ამბები, რო-
გორიც უკანასკნელ დღეებში მო-
ხდა.

ამას წინად, როგორც დეპეშები-
დან იყოთ, ავაზაკები თავს დაესხნენ
ინგლისის კონსულს ფოთში... გა-
მოირკვა, რომ თავდამცემნი გურია-
ში გაიცენენ და ადმინისტრაციაც
იქ შეუდგა მათ ძებნას. რაკი ვერა-
ფერი გააწყო, მცხოვრებთ მიშმართა
დახმარებისათვის. მცხოვრებნი თანა-
გრძნობით მიეგებნენ ამ მოწოდე-
ბას, რადგან მოსვენება აღარ აქვთ
თავა შევგებულ ფირალებისაგან. ხალხი
ნატანებში შეგროვდა ამ საქმეზე
სათათბიროდ. იყვნენ სოფლელნი
შიქელ-გაბრიელისა და ჩოხატაურის
საზოგადოებათა. ჯერ ყრილობა არ
გათვებულიყო, როცა უფრად მო-
ვიდა ახლი ამბავი, რომელმაც თავზა-
რი დასცა ხალხს. „ნატანებს ახლო,
ზღვის პირას, ამოუწყვეტიათ მოელი
ოჯახი ნადირაძისათ“. ხალხი იქით-
კენ გაეშურა და მალე საზარელ სუ-
რათს წაწყდა: ზღვის ახლო, ტყის
პირას, განმარტოებით იდგა პატარა
გურული ქოხი, რომელშიაც ცხოვ-
რიბდა ილარიონ ნადირაძე თავის
ორის ბავშვით; აი ამ ქოხს თავს დას-
ცემოდნენ ავაზაკნი და ამოეწყვიტათ
მოელი ოჯახი: ნადირაძე მოუკლავთ
ცულით; იქვე მამასთან იპოვეს ექვსი
წლის მისი ქალი, რომელიც, რო-
გორც ქათამი, ისე დაუკლავთ; და-
კრილი ბავშვი ლოგინიდან ცეცხლში
ჩაგარდნილიყო და ნახევრად დამწვა-
რიყო; მეორე ბავშვი—12 წლის ვაჟი
—კარებთან იპოვეს აგრეთვე დაკლუ-
ლი....

თავზარტაცემული ხალხი საშინ-
ლად განრისხდა ამის დანახვაზე და
მაშინვე შეუდგა დამნაშავეთა აღმო-
ჩენას. მართლაც, ავაზაკნი მაშინვე
იპოვეს. ესენი აღმოჩნდნენ: ქარჩა-
ლავა, თავაძე და თოიძე. ამათგან თა-
ვიძე იქვე გამოტყდა და სოჭვა: „ქარ-
ჩალავამ გამაბრიყვა; წამიყვანა, მე
მცველად დამაყენა, თვითონ კი შე-
ვიდ ქოხში და მძინარე ოჯახი ამო-
სწყვიტაო...“ როგორც გამოირკვა,
ესენი ყოფილან ფოთში კონსულზე
თავდამცემი. ეს მათი ამბავი სცო-
ლინია ილ. ნადირაძეს; და ავაზაკებს,
იმის შიშით, ვაი თუ გაგვცესო, განუ-
ზიანახავთ მისი მოკვლი. მოკვლეს და
უდინაშაულო უსუსური ბავშვებიც
თან მიაყოლეს.

ხალხი მეტად შეაშფოთა ამ ბო-
როტ-მოქმედებამ და იქვე უნდო-
დათ ავაზაკების დასჯა, მაგრამ
„სტრაუნიკებმა“ დაიფარეს დატუსა-
დებულნი.

აფორიზმები არჩილ ჯორჯაძისა

„ორთავიანობა“ მწერლისათვის ვე-
რაფერი თავასუქია, მაგრამ ისიც კი
უნდა ვთქვათ, რომ არც თუჯიდან
ჩამოსხმული ერთ წერტილზე მდგა-
რი მაგარი თავი არის მაინც და მაინც
სასიქადულო რამ. „ორთავიანობა“,
თუ რასავე თავში აზრი ტრიალებს,
ადამიანს შეიძლება გამოადგეს კიდევ
გაკირვებაში, მაგრამ ვაი იმ აზროვ-
ნების ბრალი, რომელიც ვაშეშებუ-
ლი და გაყინული ერთგვარ ქმაყო-
ფილებაში.♦

პრესა არც ჯირითობაა, არც მას-
ხარობა და არც მკითხველის აბუ-

